

Ö?retmenlerin ?leti?im Becerilerini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin ?leti?im Becerilerini De?erlendirme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27332>

Özet

Ö?retmenlerin İleti?im Becerilerini De?erlendirme Ölçe?i (Ö?BDÖ), ö?retmenlerin s?n?f ortam?ndaki ve genel pedagojik süreçlerdeki ileti?im becerileri düzeylerini ölçmek amacıyla 2018 y?l?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ö?retmenlerin etkili ileti?im kurma kapasitelerini dört temel alt boyutta de?erlendirmektedir: **Empati ve Yardım Becerileri, S?n?f Yönetimi, İleti?im Engelleri ve İleti?im Ortam? Olu?turma**. Ölçek geli?tirme çal??mas?, arac?n yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Toplam 20 maddeden oluan bu ölçek, 5'li Likert ölçe?i format?nda derecelendirilmitir. Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin mesleki geli?im ihtiyaçlar?n? belirlemek ve e?itim ortamlar?nda daha sa?lıklı ileti?im stratejileri geli?tirmelerine katkı sa?lamaktır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen ileti?imi, ileti?im becerileri, pedagojik beceriler, ölçek geli?tirme, s?n?f yönetimi, empati, psikometri.

Yazarlar

Derya Yıldız, Merve Yaren Kılıç, Mehmet Yavuz.

Amaç

Ö?retmenlerin İleti?im Becerilerini De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, aktif olarak görev yapan veya ö?retmenlik e?itimi alan bireylerin ileti?im yetkinliklerini sistematik ve standartla?tırılmif bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, ö?retmenlerin öğrencilerle, velilerle ve meslektaşlarıyla kurdukları etkile?imlerindeki güçlü yönlerini ve geli?tirilmesi gereken alanları tespit etmeye odaklanmiftır.

Ölçek, özellikle pedagojik ileti?imin kritik yönlerini (örneğin, empatik dinleme, geri bildirim verme ve ileti?im engellerini a?ma) ele alarak e?itim ara?tırmalarına ve ö?retmen yeti?tirme programlarına veri sa?lamay? hedefler. Elde edilen veriler, ö?retmenlerin mesleki yeterliliklerini arttırmaya yönelik hedefe özel e?itim müdahalelerinin planlanmas?nda kullan?labilir.

Yapı

Ö?BDÖ, ö?retmenlerin ileti?im becerileri yapıs?nı temsil eden dört temel alt boyuttan olmaktadır. Bu dört faktör, e?itim psikolojisi ve ileti?im bilimleri literatürü temel alınarak belirlenmitir. Ölçek, toplam 20 madde içermekte olup, maddelerin da??ılımı ve odaklanmif

yapılar şunlardır:

Empati ve Yardım Becerileri (6 madde): Öğretmenin öğrenci duygularını anlama ve destekleyici tepkiler verme yeteneğini ölçer.

Sınıf Yönetimi (4 madde): İletişim araçlarını kullanarak sınıf disiplinini ve düzenini sağlama becerisini değerlendirir.

İletişim Engelleri (4 madde): Öğretmenin iletişim sürecini olumsuz etkileyebilecek kişisel veya çevresel engellere karşı farkındalığını ve bunlara karşı stratejilerini inceler.

İletişim Ortamı Oluşturma (6 madde): Öğrenmeyi teşvik eden, açık ve güvene dayalı bir sınıf iletişim iklimi yaratma yetkinliğini ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları hem kapsam geçerliğini hem de yapı geçerliğini sağlamak üzere titizlikle yürütülmüştür. Kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Madde havuzu, alanında yetkin üç uzmana (iki kişi Türkçe Eğitimi alanından, biri Eğitim Bilimleri alanından) sunulmuş ve görüşleri alınmıştır. Uzman geri bildirimleri doğrultusunda üç madde havuzdan çıkarılmış ve iki madde tek bir soru altında birleştirilerek ölçeğe son hali verilmiştir.

Yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla ise iki aşamalı bir istatistiksel yaklaşım benimsenmiştir. İlk olarak, ölçeğin faktör yapısını keşfetmek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanmıştır. Ardından, keşfedilen bu yapının teorik modellerle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerçekleştirilmiştir. Bu çift analiz, ölçeğin ölçmek istediği temel psikolojik yapıyı doğru ve güvenilir bir şekilde temsil etme kapasitesini teyit etmiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını ve genel güvenilirlik düzeyini belirlemek amacıyla iki farklı yapı test tekniği kullanılmıştır: **Spearman Brown** ve **Guttman Split-Half** yöntemleri.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen güvenilirlik katsayıları şunlardır:

Spearman Brown formülüyle hesaplanan iki yapı test güvenilirlik katsayısı: **.923**

Guttman Split-Half tekniği kullanılarak hesaplanan iki yapı test güvenilirlik katsayısı: **.847**

Her iki yöntemle elde edilen bu yüksek değerler (.923 ve .847), ölçeğin maddelerinin iç tutarlılığını oldukça yüksek olduğunu ve ölçeğin farklı yapılar arasında güçlü bir korelasyon bulunduğunu, dolayısıyla güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını netleştirmek için kapsamlı faktör analizleri uygulanmıştır. İlk aşamada, ölçeğin altında yatan boyutları keşfetmek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. Bu analiz, 20 maddenin dört faktör altında toplandığını ortaya çıkarmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen dört alt boyutlu yapısını desteklemiştir.

İkinci aşamada, AFA ile elde edilen dört faktörlü yapının örneklem verilerine ne kadar uygun olduğunu ve genel popülasyona genellenebilirliğini test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yapılmıştır. DFA sonuçları, model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstererek, ölçeğin dört faktörlü yapısının güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu kesinleştirmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Yeni Geliştirilmiş Ölçek)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışma Çağındaki Bireyler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, eğitim sektöründe aktif olarak görev yapan veya öğretmenlik formasyonu eğitimi alan bireylerin iletişim yeterliliklerini ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği. Derecelendirme seçenekleri şunlardır:

Kesinlikle Katılmıyorum

Katılmıyorum

Yarı Yarıya Katılıyorum (Kararsızım)

Katılıyorum

Tamamen Katılıyorum

Şinler, Ücretler ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Şinler ve Kullanım: Ölçek, akademik araştırmalarda ve eğitim alanındaki bilimsel çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım için sorumlu yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu Yazar İletişim: dcyildiz@konya.edu.tr

Referanslar

Yıldız, D., Kılıç, M, Y.,& Yavuz, M. (2018). Öğretmenlerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği geliştirme çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 48-67.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:
[ogretmenlerin-iletisim-becerilerini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Alternatif olarak, ölçek referansına ait link şudur: [ogretmenlerin-iletisim-becerilerini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Öğretmenlerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, 4 alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır:

Empati ve Yardım Becerileri (6 madde)
Sınıf Yönetimi (4 madde)
İletişim Engelleri (4 madde)
İletişim Ortamı Oluşturma (6 madde)

Not: Ölçek maddelerinin tam listesi, kaynak makalede (Yıldız et al., 2018) yer almaktadır. Yukarıdaki liste, sadece alt boyutların ve madde sayılarının özeti.